

SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL A LA VIOLÈNCIA MASCLISTA SAIVM

MEMÒRIA 2023

Ajuntament
de Palma

És Igualtat

SECRETARÍA DE ESTADO
DE IGUALDAD
Y CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO
DELEGACIÓN DEL GOBIERNO
CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

Presentació

La violència masclista contra les dones en la nostra societat és una xacra contra la qual totes i tots hem de lluitar. Però a més, des de les administracions públiques hem de posar a l'abast de les persones que la pateixen els recursos que facilitin poder-ne sortir i/o eliminar-la. I fer-lo des d'un plantejament integral, atenent els diversos fronts i perfils, aportant la diversitat de recursos i treballant en xarxa, tal com indica la normativa autonòmica, estatal i europea.

De vegades, aquesta violència es presenta de manera que, ni qui la pateix (dones i infants) ni qui la perpetra (homes) en són conscients, perquè en el nostre entorn la violència masclista molt sovint es naturalitza o minimitza, i fins i tot es justifica. L'Ajuntament de Palma, posa a disposició de la ciutadania el SAIVM un recurs professional especialitzat, que ofereix atenció social ambulatoria integral a dones i infants afectats per la violència masclista, així com als homes que volen tenir relacions lliures de violència masclista. Aquest servei ajuda a identificar i detectar aquesta forma de violència i, aborda la problemàtica emprant els mitjans policials, judicials, socials i psicològics i fent-ne l'acompanyament en el procés que sigui necessari perquè la persona atesa pugui sortir d'aquesta situació de violència.

De titularitat municipal, està ubicat al Centre Flassaders i altres locals, i està gestionat per la Fundació IRES mitjançant contractació externa de dos anys de durada, per un import d'1.615.968,00 €.

El Servei ha anat evolucionant en resposta a l'increment de la demanda que s'ha produït els darrers anys, i per a poder donar resposta a les implicacions de la Llei 11/2016, d'igualtat de dones i homes. Així, el 2022, es va fer efectiva l'adjudicació del nou contracte per a ampliar l'atenció de la violència en la parella a les diferents violències masclistes fora d'aquest àmbit (familiar, laboral, social), el que ha suposat un equip més gran i una major varietat de perfils professionals que hi intervenen.

El Servei compta amb tres programes: el Programa d'atenció a dones afectades per la violència masclista, el Programa d'atenció a fills i filles de dones que han patit violència masclista en l'àmbit familiar, i el Programa d'atenció a homes que volen assolir relacions lliures de violència.

El **Programa d'atenció a dones** està adreçat a dones, joves i adolescents de Palma majors de 14 anys en situació de violència en l'àmbit de la parella o l'exparella i majors de 16 anys, en altres violències masclistes (violències sexuals, violències digitals, violència en l'àmbit familiar, mutilació genital femenina, matrimonis forçats...). Té per objecte prestar atenció social, psicològica i jurídica per a poder superar la violència viscuda. Ofereix:

- Informació, orientació i assessorament a víctimes de violència masclista, a persones de l'entorn pròxim (familiars, amistats) i als professionals que les atenen en temes de violència de gènere.
- Acompanyament personalitzat a les víctimes en les gestions vinculades a la seva situació i al seu seguiment.

- Atenció social mitjançant la realització d'itineraris personalitzats que facilitin la superació de la violència viscuda.
- Assistència psicològica per a treballar la presa de consciència de la problemàtica i els aspectes relacionats amb el procés de superació de la violència viscuda i la recuperació de l'autonomia.
- Assessorament legal i processal.
- Treballar la seguretat amb les dones mitjançant les valoracions de risc i els plans de seguretat de les dones víctimes que no ho tinguin fet per part de les forces de seguretat i la tramitació de dispositius de seguretat.
- Coordinació amb altres professionals i serveis que interactuen en el cas.

El **Programa d'atenció a fills i filles**, dirigit a infants de 4 a 17 anys de Palma, ofereix atenció psicoeducativa als fills i filles de dones que han patit violència masclista en l'àmbit familiar. L'objectiu principal és afavorir la incorporació de models de relació social basats en la no-violència i la igualtat, evitant la reproducció de la violència masclista.

Ofereix:

- Informació, orientació i assessorament.
- Itineraris individuals d'intervenció psicoeducativa amb els menors i les seves mares/tutores.
- Intervencions psicoeducatives amb grups de menors i les seves mares/tutores.

Finalment, el **Programa d'atenció a homes** ofereix atenció psicosocial a homes residents al municipi de Palma majors de 16 anys, que exerceixen o han exercit violència masclista contra les seves parelles o exparelles i homes majors de 18 anys que han exercit violència sexual fora de l'àmbit de la parella/exparella, i volen deixar de fer-ho. Per a accedir-hi han de voler canviar aquesta situació responsabilitzant-se dels seus actes i de les seves conseqüències, i fer una revisió dels seus episodis violents i de les vivències, així com de les seves idees i les seves creences. El procés terapèutic de participació en aquest programa té una durada de 2 anys.

Des del programa s'ofereix:

- Informació, orientació i assessorament.
- Intervenció psicosocial individual.
- Intervenció psicosocial grupal.

Informació de contacte del SAIVM:

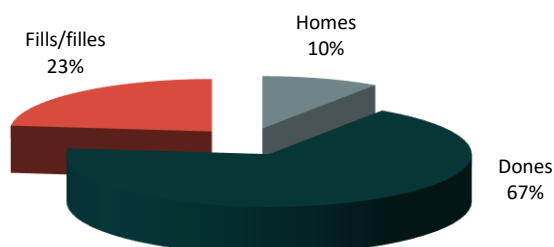
PROGRAMA DONES I PROGRAMA FILLS/ES	PROGRAMA HOMES
C. de la Ferreria, 10 Tel.: 971722856	Pl. d'Alexandre Jaume, 9, 2-2a Tel. 971773478 / 654062602

1. Dades globals d'atenció

D'acord amb les dades globals de l'atenció realitzada durant el 2023, des del SAIVM s'ha intervingut en **1.150 expedients**, distribuïts de la següent manera:

- Programa d'atenció a dones afectades per la violència masclista: 67% dels expedients (864).
- Programa d'atenció a fills i filles de dones que han patit violència masclista en l'àmbit familiar: 23% dels expedients (298).
- Programa d'atenció a homes que volen assolir relacions lliures de violència masclista: 10% dels expedients (121).

Gràfic 1. % d'expedients per programa

Analitzant en detall les dades generals de 2023, s'observa que un poc més de la meitat dels expedients, el 53%, hi continuen de l'any anterior (605 en nombres absoluts), atès que la complexitat de la violència masclista fa que un any natural pugui ser insuficient per a abordar totes les problemàtiques i tots els processos. En el 47% restant, es tracta d'expedients que s'han obert l'any en curs, 485 per primera vegada i 60 de reoberts (persones que han estat ateses amb anterioritat).

Aquestes proporcions presenten diferències segons el programa. En el Programa de fills i filles i en el d'homes les proporcions de casos que hi continuen són superiors a les del conjunt i representen el 67% i el 59% dels expedients atesos, respectivament. En el Programa de dones aquests casos representen el 47% dels expedients actius.

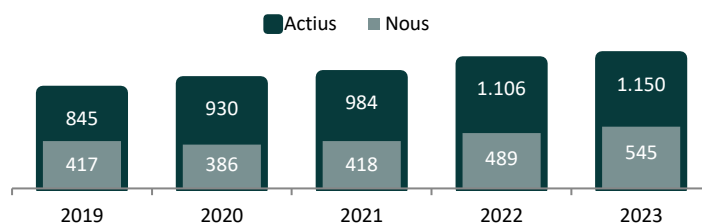
Taula 1. Expedients al SAIVM. Any 2023

	Total	Programes		
		Homes	Dones	Fills/filles
Expedients actius	1.150	121	864	298
Expedients que s'inicien	545	40	462	121
Expedients nous	485	38	411	110
Expedients reoberts	60	2	51	11
Expedients que hi continuen	605	81	402	177

Per altra banda, cal ressenyar que, pel que fa al Programa dones, el 57% dels casos atesos el 2023 varen ser de procés i el 43% en resposta a necessitats o demandes puntuals. S'entenen per puntuals aquells casos en els quals no es requereixen més de 3 intervencions i només hi participa una figura professional. Mentre que els casos de procés són aquells en què es planteja una intervenció interdisciplinària i es pacta un pla de feina amb la persona a mitjà i llarg termini. En el Programa de fills i filles i en el d'homes, en tots els casos s'intervé des de la idea de procés i no es consideren demandes puntuals.

Finalment, en fer una anàlisi comparativa i temporal cal destacar l'increment progressiu del nombre d'expedients actius i del de casos que s'inicien (nous), amb l'excepció de 2020 (any de restriccions i confinament per la pandèmia de la COVID), en què es va donar una lleugera regressió de casos nous. En termes globals, el percentatge de creixement interanual s'ha mantingut de forma sostinguda, i el nombre d'expedients actius en un any ha augmentat un 4%, i el de nous un 11,5%.

Gràfic 2. Evolució dels expedients 2019-2023

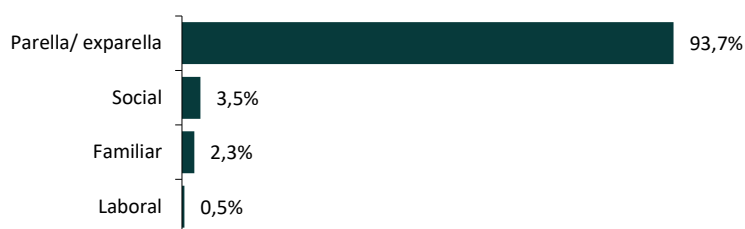
2. Perfil de les persones ateses al SAIVM

2.1. Dones víctimes de violència masclista

El 2023, el 79% de les dones víctimes de violència masclista ateses al Programa dones ve derivat d'altres serveis, organismes o entitats, i el 21% hi accedeix de manera directa per iniciativa pròpia. Principalment, les derivacions provenen dels centres municipals de serveis socials (CMSS), del Centre d'Informació de la Dona (CID) i de la Policia local.

Tenint en compte l'àmbit en el qual es desenvolupa la violència, veim que majoritàriament les dones són víctimes de violència per part de la seva parella o exparella, el 93,7%. Així i tot, també s'han atès casos de violència masclista en l'àmbit social, un 3,5% del total; en l'àmbit familiar, un 2,3%, i 2 víctimes de VM en l'àmbit laboral.

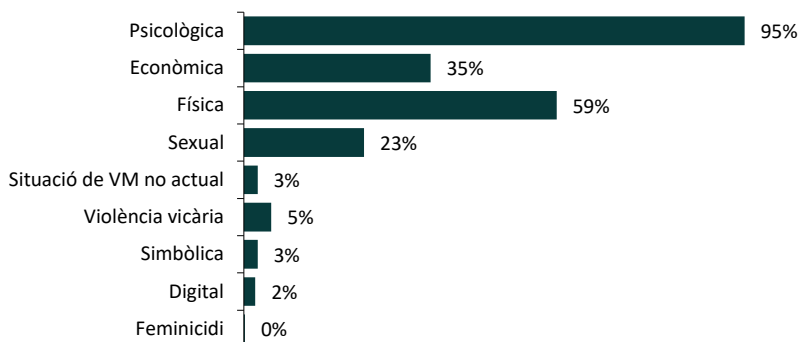
Gràfic 3. Programa dones. % de víctimes de VM segons àmbit

En la violència masclista es poden donar diferents formes de maltractament, ja que aquesta violència no té una forma única i és habitual que es combinin en una mateixa víctima dos o més tipus de les que es categoritzen. Analitzant-ho en detall, s'observa que el 95% de les dones ateses han patit violència psicològica. Gairebé 6 de cada 10 han patit violència física, un 35% violència econòmica i un 23% violència sexual. També s'han atès casos de víctimes de violència vicària, un 5%; de violència simbòlica, un 3%; s'han comptabilitzat 10 víctimes de violència digital i un feminicidi.

Cal ressenyar que aquestes proporcions varien en funció de l'àmbit en el qual se circumscriu la violència. Així, veim que la proporció de víctimes de VM en l'àmbit familiar que han patit violència sexual és lleugerament superior al del conjunt d'ateses i se situa en el 30%, i, en el cas de les víctimes en l'àmbit social, el 100% manifesta haver-hi patit actes de naturalesa sexual no consentits o que condicionen el lliure desenvolupament de la seva llibertat sexual.

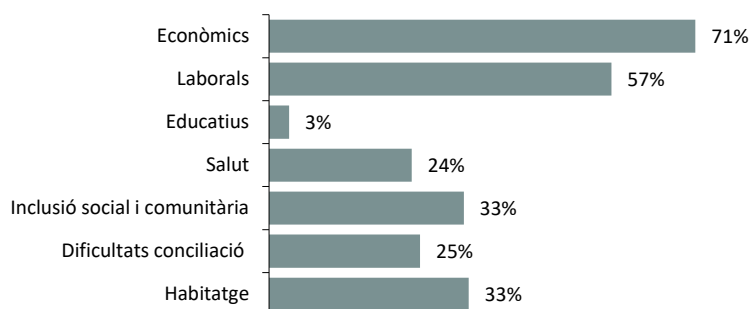
Gràfic 4. Programa dones. Tipus de violència patida

Les desigualtats sistèmiques es configuren a partir de la superposició de diferents discriminacions socials basades en elements com el gènere, l'ètnia o l'orientació sexual. Així, de vegades, a més de la violència masclista, interseccionen altres problemàtiques que aguditzen i exposen la dona a una major vulnerabilitat. En el 35% dels casos atesos no es detecta cap tipus d'interseccionalitat. Quan sí que es detecta, el factor que hi conflueix amb major representativitat és la migració, que es dona en el 35% de les víctimes ateses. La diversitat funcional i les situacions de prostitució afecten el 5%, en cada cas, i els problemes de salut mental el 4%.

Així mateix, existeixen altres factors associats que incideixen en els processos de sortida i de recuperació de les víctimes de violència masclista. Principalment, les dones ateses aquest 2023, presenten dificultats econòmiques (71%), sigui per dependència econòmica davant el seu agressor, per manca o per insuficiència d'ingressos. Tal com s'explica amb major detall en aquest apartat, les problemàtiques laborals afecten una part important de les dones, el 57%. Cal destacar també que 1 de cada 3 presenta problemes d'habitatge (allotjament provisional, precari...). Finalment, es pot apuntar que en gairebé 1 de cada 4 casos s'identifiquen problemàtiques relacionades amb la salut, principalment de tipus mental (ansietat, depressió...) i malalties físiques cròniques.

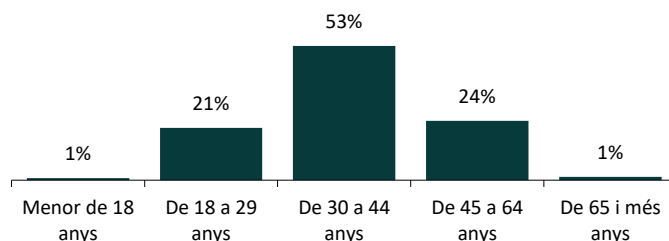
Gràfic 5. Programa dones. Factors associats de les dones

Respecte del perfil sociodemogràfic de les víctimes ateses, la mitjana d'edat és de 38,1 anys. Les víctimes de violències masclistes no circumscrites a l'àmbit de la parella o l'exparella són lleugerament més joves que el conjunt de dones ateses i presenten una edat mitjana de 36,2 anys.

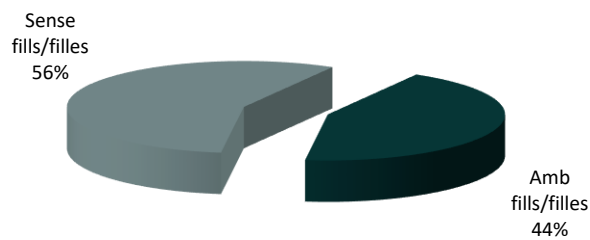
La franja d'edat majoritària és la de 30 a 44 anys, amb el 53% dels casos. Hi destaca també la proporció de dones de 45 a 64 anys, amb el 24% d'incidència, i la de 18 a 29 anys, amb el 21%. Les víctimes majors de 65 anys només representen l'1%, i les menors d'edat que es varen atendre varen ser quatre.

Gràfic 6. Programa dones. Grup d'edat de les dones

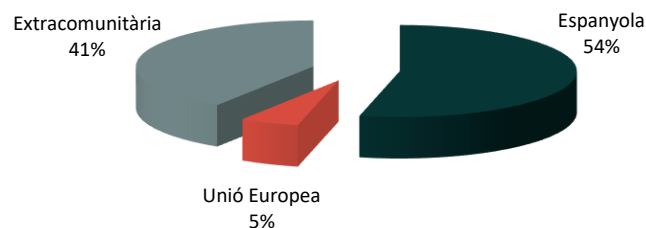
El 56% de les dones ateses no té fills i el 44% restant sí.

Gràfic 7. Programa dones. Dones amb fills/filles

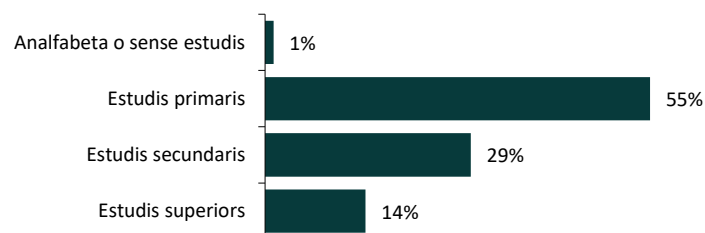
En relació amb la nacionalitat, el 54% de les dones són espanyoles i el 46% estrangeres (41% d'extracomunitàries i 5% de la Unió Europea). Les proporcions han variat respecte de les de l'any passat, i s'observa un increment en la incidència de víctimes estrangeres principalment extracomunitàries, que ha augmentat 5 punts percentuals en detriment de les espanyoles. Així mateix, el 10% de les víctimes estrangeres es troba en situació administrativa irregular.

Gràfic 8. Programa dones. Nacionalitat de les dones

Pel que fa al nivell educatiu, poc més de la meitat de les dones té estudis primaris; el 29%, estudis secundaris, i un 14%, estudis superiors.

Gràfic 9. Programa dones. Nivell d'estudis de les dones

En relació amb la situació laboral de les dones, el 57% es troben ocupades en ser ateses, un 22% d'aquestes en l'economia submergida. I quatre de cada deu no té cap activitat laboral, bé per trobar-se a l'atur (el 36%) o per ser inactives (el 6%).

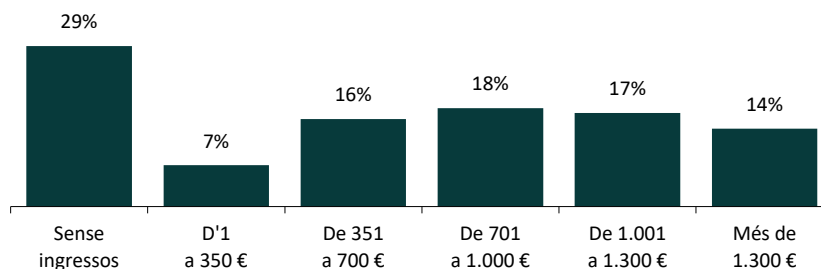
Gràfic 10. Programa dones. Situació laboral de les dones

Quant a la situació econòmica, i en coherència amb el perfil laboral d'aquestes dones, una proporció destacable, el 29%, no disposa en entrar al Servei de cap tipus d'ingrés, i 1 de cada 3 té ingressos que no superen els 700 € mensuals. Les dades ens diuen que el 79% de les dones o no té ingressos o, si en té, aquests són inferiors al salari mínim interprofessional (SMS), fixat el 2023 en 1.260 € bruts al mes.

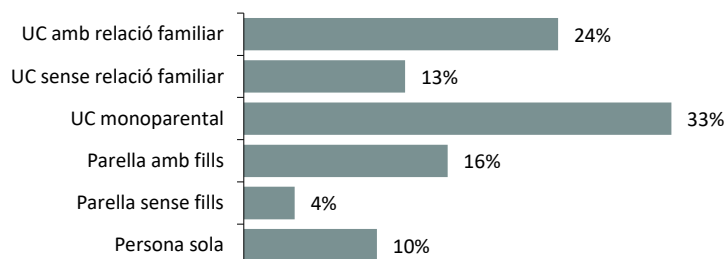
En comparar aquestes xifres amb les dades de l'any anterior, s'observa que ha disminuït un 18% la proporció de dones que no rep cap ingrés mensual. Tot i aquesta millora, el percentatge de víctimes sense ingressos o amb ingressos inferiors a l'SMI continua essent molt elevat.

Gràfic 11. Programa dones. Ingressos econòmics de les dones

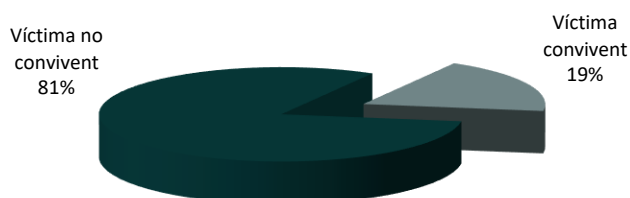
D'altra banda, respecte del tipus d'unitat de convivència, s'observa que 1 de cada 3 dones té una unitat monoparental, és a dir, una llar constituïda per ella i els seus fills/filles. El 24% viu en una unitat amb relació familiar, és a dir, un nucli format per la mateixa dona i una o diverses persones amb les quals té una relació familiar (no inclou els fills/filles ni la parella). El 16% viu amb la parella i els fills/filles i el 4% amb la parella però sense fills/filles. El 13% viu amb altres persones amb les quals no tenen vinculació familiar, i el 10% viuen soles.

Gràfic 12. Programa dones. Nucli de convivència de les dones

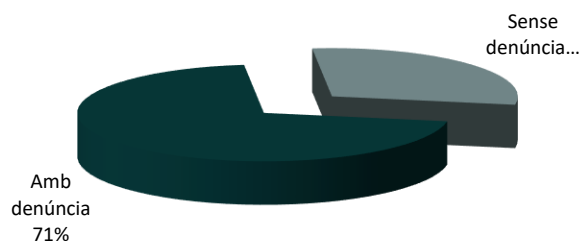
En relació amb la situació convivencial de les dones en iniciar el seu procés al SAIVM, cal ressenyar que, majoritàriament, el 81%, no conviuen amb el seu agressor. Ara bé, sí que ho fan el 19% de les ateses, circumstància que afecta i dificulta la capacitat de recuperar-se, ja que la convivència amb l'agressor genera un ambient de constant tensió, por, control i baixa autoestima, que suposa una sobreexposició de la dona víctima.

Gràfic 13. Programa dones. Convivència de la dona amb l'agressor

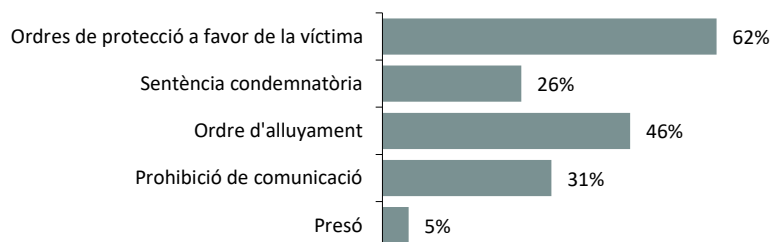
Respecte dels recursos legals, el 71% ha interposat alguna denúncia policial per violència de gènere, en el 18% d'aquests casos hi consten dues o més denúncies i en el 25% dels casos compten amb el suport d'un policia tutor. Malgrat tot, cal ressenyar que el 29% de les dones no han interposat cap denúncia per violència masclista, encara que en són víctimes.

Gràfic 14. Programa dones. Denúncia per maltractament

Pel que fa als recursos penals, principalment, en el 62% dels casos, les víctimes tenen establerta una ordre de protecció a favor seu. El 46% compta, en ser atesa, amb una ordre d'allunyament i, el 31%, amb una prohibició de comunicació. Les sentències condemnatòries per violència de gènere impliquen gairebé 1 de cada 4 víctimes i les dones que tenen el seu agressor a la presó representen el 5% del total. Totes les dones ateses disposen de la valoració de risc, feta des de Viogen o, en el cas d'aquelles que no han denunciat, elaborada pel SAIVM.

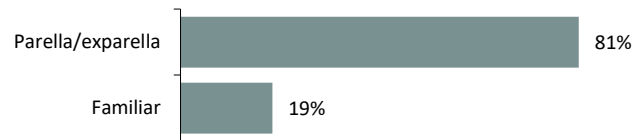
Gràfic 15. Programa dones. Indicadors de recursos penals de les dones

2.2. Fills i filles de dones víctimes de VG

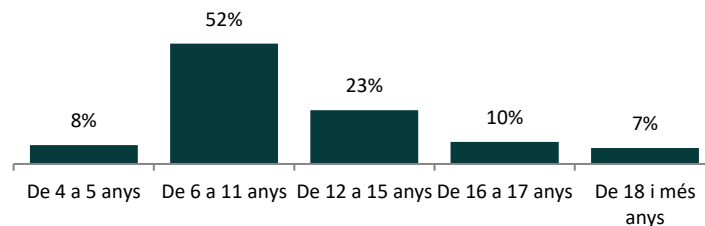
Els **infants** del Programa de fills i filles, principalment, són atesos com a víctimes de la violència masclista en l'àmbit de la parella o exparella (81%), i el 19% en l'àmbit familiar.

Gràfic 16. Programa fills/filles. Àmbit de la VM

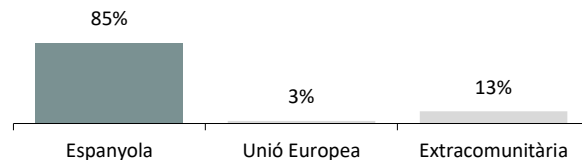
Aquests infants presenten certes característiques pel que fa al seu perfil sociodemogràfic. Poc més de la meitat té entre 6 i 11 anys; un 23%, entre 12 i 15 anys; el 10% entre 16 i 17 anys, el 8% de 4 a 5 anys, i el 7% restant més de 18 anys.

Gràfic 17. Programa fills/filles. Grup d'edat dels infants

Majoritàriament, el 85% dels casos, tenen nacionalitat espanyola i, el 16%, estrangera. Els infants estrangers principalment són extracomunitaris (el 13% del total) i en menor proporció de la Unió Europea (el 3%).

Gràfic 18. Programa fills/filles. Nacionalitat dels infants

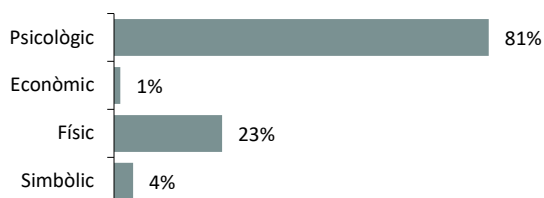

Pel que fa als diagnòstics que es determinen amb els infants víctimes de VM a l'àmbit de la parella, la gran majoria ha presenciat com maltractaven sa mare (86%), el 21% ha estat víctima directa de violència i gairebé la meitat presenta conseqüències psicosocials per la violència viscuda.

D'entre els casos en què els infants han estat víctimes d'algun tipus de maltractament, destaca la proporció dels que han patit maltractament psicològic, el 81%. Cal ressenyar també que el

23% dels infants han patit maltractament físic. Aquests maltractaments, en el cas de la violència masclista en l'àmbit de la parella, generalment tenen un component vicari, en tant que l'objecte últim de la violència que exerceix l'agressor cap als fills/es és danyar la dona a través dels seus éssers més estimats.

Gràfic 19. Programa fills/filles. Tipus de maltractament dels infants

2.3. Homes que exerceixen violència masclista

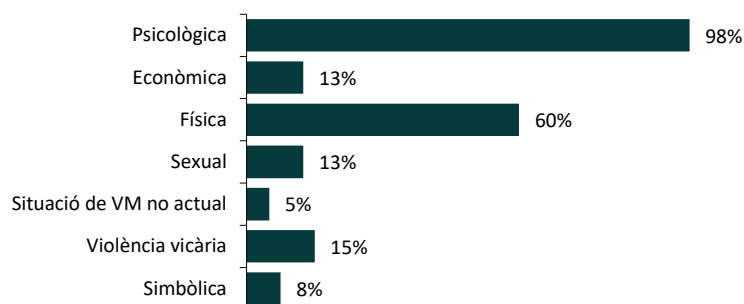
En relació amb la forma en què arriben al Servei els participants del Programa homes, cal apuntar que el 60% ho fa a través d'una derivació, destacant les del Centre d'Inserció Social (CIS), els centres de reforma i els centres municipals de serveis socials. En el 40% dels casos hi venen per iniciativa pròpia.

Gràfic 20. Programa homes. Accés al programa per part dels homes

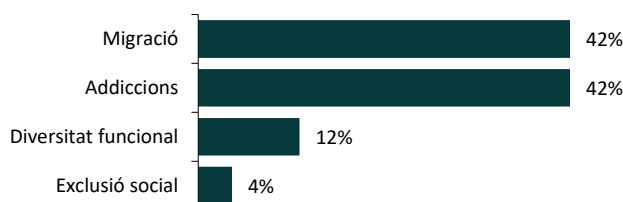
La major part dels homes (90%) són perpetradors de violència masclista en l'àmbit de la parella o exparella, i el 10% en l'àmbit familiar. Si analitzam en detall el tipus de maltractament que exerceixen, veim que pràcticament tots (98%) han maltractat psicològicament la seva víctima i 6 de cada 10 han exercit violència física. Cal fer menció que un 15% dels participants també han emprat la violència vicària per a agredir la seva víctima, i un 13%, en cada cas, han exercit violència econòmica i sexual. Hi ha un 5% dels homes que inicien procés en el servei per situacions de violència masclista del passat.

Gràfic 21. Programa homes. Violència exercida pels homes

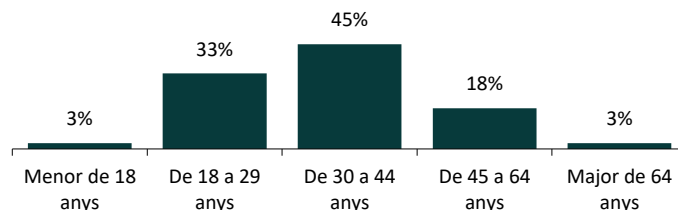
Quant als factors que conflueixen i interseccionen amb la violència exercida, destaquen els processos migratoris i les addiccions, que afecten el 42% en cada cas; la diversitat funcional, que presenten el 12%, o l'exclusió social, en la qual es troba el 4%.

Gràfic 22. Programa homes. Interseccionalitat dels homes

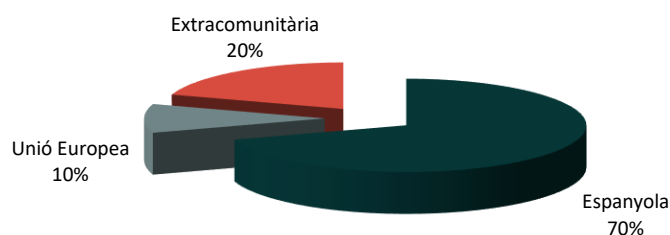
Respecte al perfil sociodemogràfic dels participants, el 2023, gairebé 2 de cada 3 té més de 30 anys; el grup d'edat més nombrós és el de 30 a 44 anys, que representa el 45% dels casos. Els homes d'entre 45 i 64 anys suposen el 18% dels atesos i de majors de 65 anys se n'ha atès un cas. Els de 18 a 29 anys impliquen 1 de cada 3, indicatiu que la violència de gènere també és exercida per gent jove, en l'etapa en què es comencen a mantenir relacions de parella i afectives.

Gràfic 23. Programa homes. Grup d'edat dels homes

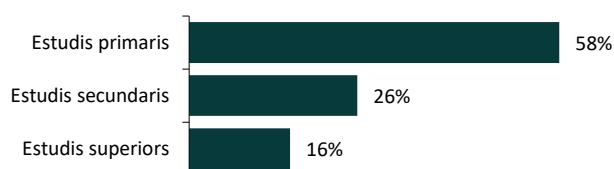
Pel que fa a la nacionalitat, el 70% són espanyols i el 30%, estrangers; es mantenen proporcions gairebé idèntiques respecte de l'any anterior.

Gràfic 24. Programa homes. Nacionalitat dels homes

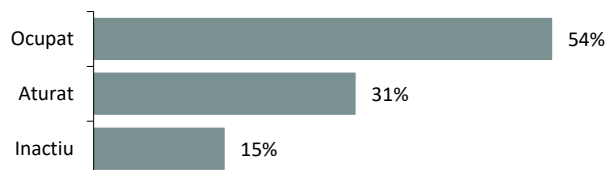
Respecte del nivell educatiu dels homes, cal ressenyar que el 58% només té estudis primaris; el 26%, estudis secundaris i, sols el 16%, estudis superiors.

Gràfic 25. Programa homes. Nivell d'estudis dels homes

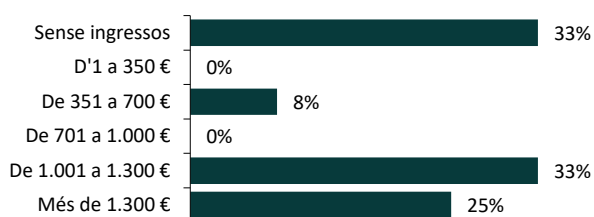
En iniciar el seu procés al programa, poc més de la meitat dels homes, el 54%, fa feina; és a dir, està en situació d'ocupació. Cal destacar, però, que hi ha un 31% d'homes en atur, xifra que ha augmentat sensiblement respecte de l'any anterior (9 punts). Així mateix, un 15% dels homes és inactiu per jubilació, per incapacitat laboral permanent o per no haver entrat encara al mercat de treball (estudiants).

Gràfic 26. Programa homes. Situació laboral dels homes

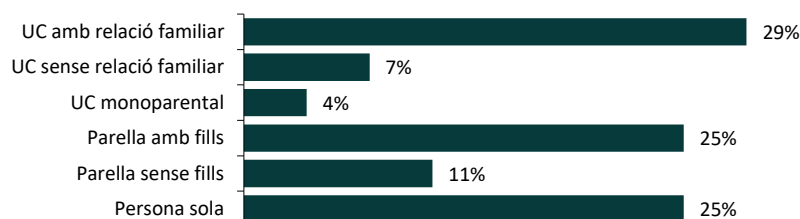
A diferència de les ateses al Programa dones, les quals majoritàriament no disposen d'ingressos o aquests són inferiors a l'SMI, gairebé la majoria dels homes que participen en el programa, 2 de cada 3, disposa d'ingressos que superen els 1.000 € al mes, d'entre els quals un 25% en percep més de 1.300.

Gràfic 27. Programa homes. Ingressos econòmics dels homes

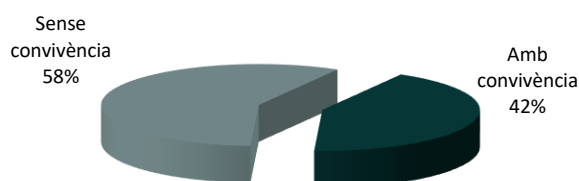
D'altra banda, en relació amb el tipus d'unitat de convivència dels homes, les situacions amb major incidència són: la UC amb relació familiar (29%) i, amb una proporció del 25% cadascuna, la parella amb fills i la persona sola.

Gràfic 28. Programa homes. Convivència amb la víctima dels homes

La convivència de l'home amb la seva víctima pot suposar un factor de risc important, ja que la possibilitat que es reproduïxi un episodi de violència masclista és major.¹ El 42% dels homes atesos conviu amb la seva víctima, i el 58% no. El percentatge dels que conviu amb la seva víctima s'ha incrementat un 75% respecte de 2022.

Gràfic 29. Programa homes. Convivència amb la víctima dels homes

Finalment, cal destacar que gran part dels homes atesos ha estat denunciat per violència masclista. D'aquests, el 54% compta amb una única denúncia i la resta amb més d'una. El 86% dels atesos presentava alguna mesura judicial, el 44% tenia en vigor una ordre d'allunyament respecte de la seva víctima, 1 de cada 3 comptava amb una pena de presó, i 1 de cada 4 una ordre de protecció activa. Així mateix, en el 19% dels casos hi havia una sentència condemnatòria contra ells.

¹ Quan hi ha convivència entre agressor i víctima la intervenció dels professionals en psicologia és especialment rellevant per a prevenir episodis violents.

3. Avaluació

Com a element significatiu, cal assenyalar l'augment sostingut i progressiu en l'atenció tant de casos actius com de nous al Servei. En fer una comparativa evolutiva veim que en sols un any ha augmentat l'atenció en un 11,5% i des del 2015 l'increment ha estat del 75%. Davant aquesta realitat, com s'ha esmentat a la presentació, el 2022 es varen reforçar els recursos i els equips d'atenció, principalment al Programa Dones.

En referència a l'àmbit en el qual es desenvolupa la violència, cal ressenyar que, també a partir del 2022, es comença a intervenir en totes les violències masclistes, i malgrat que la majoria dels casos continuen fent referència a la violència en l'àmbit de la parella o exparella, en un any gairebé s'han duplicat els casos atesos de VM en l'àmbit familiar i social, en bona mesura per l'aflorament de casos de violència sexual.

Respecte a l'impacte dels programes del servei, els principals resultats evidencien avanços en positiu. En el cas de les dones, cal ressenyar que gran part d'aquestes, el 88%, aconsegueix assolir els objectius terapèutics marcats.

Pel que fa als infants, les avaluacions evidencien que el 98% presenten canvis significatius en relació amb l'expressió i comprensió del fenomen de la violència i amb percentatges d'assoliment que oscil·len entre el 97% i el 98% aconsegueixen modificar els estereotips i rols de gènere apresos. S'ha aconseguit la plena participació de les famílies en els grups d'intervenció i la materialització d'una xarxa de suport extern al Servei, a través del vincle entre les persones participants.

Finalment, en relació amb el Programa d'homes, 2 de cada 3 participants que han realitzat la intervenció grupal i es troben en seguiment, han millorat el reconeixement i la responsabilització de la violència. Aquests assoliments afavoreixen que no es repeteixin patrons i que els participants puguin construir relacions lliures de violència.

Per altra banda, d'acord amb la Carta de serveis municipals contra la violència domèstica i de gènere de l'Ajuntament, els compromisos establerts s'han complert en la seva totalitat al 100%. Així, s'han realitzat tots els acompanyaments sol·licitats, el temps d'espera entre la demanda i l'atenció no ha superat mai els 3 dies, el temps d'espera per a l'atenció específica terapèutica no ha superat els 15 dies hàbils, i, en el cas dels agressors, totes les demandes s'han respost en un temps inferior als 5 dies.

Així mateix, les valoracions recollides a les enquestes que s'han emplenat per part de les persones ateses puntuen el nivell de satisfacció global del servei amb un 9,6 sobre 10, situant així la satisfacció molt a prop de l'excel·lència.

Tot i aquestes valoracions tan positives, també hi ha algunes dificultats. Els principals obstacles en els processos de recuperació pel que fa a les ateses en el Programa dones, han estat relacionats amb la seva autonomia. Cal recordar que tot i que un 57% de les dones ateses desenvolupen una activitat laboral, únicament un 31% perceben salaris que arriben a l'SMI.

Aquestes dificultats econòmiques, unides a la manca d'habitatges a preus raonables al nostre territori, fa que sigui molt difícil poder accedir a un habitatge, fet que motiva que moltes dones i molts d'infants es vegin abocats a dur a terme estratègies de supervivència, com haver de compartir pis amb altres persones, viure en habitacions amb espais insuficients i/o amb condicions poc salubres... Aquesta dificultat també és la causant que algunes dones hagin de recórrer a un centre d'acolliment com única alternativa per a poder rompre la convivència amb l'agressor.

Per últim, altres dificultats comunes a tots els programes estan relacionades amb aspectes politicoadministratius, com la impossibilitat de les persones en situació administrativa irregular d'obrir un compte bancari o l'accés a tràmits telemàtics per no disposar de NIE, o d'accedir a determinades ajudes econòmiques, la qual cosa dificulta molt la seva inserció social i laboral.